

Η θεολογική τεκμηρίωση τού χριστιανικού δόγματος «Πίστευε και μη ερεύνα»

«Νήφε και μέμνησο απιστείν» (Να παραμένεις νηφάλιος και να θυμάσαι να δυσπιστείς).

Επίρμαχος

Συχνά, τόσο οι απολογητές, όσο και αρκετοί πιστοί, αμφισβητούν την ύπαρξη τής δογματικής έκφρασης -και ταυτόσημης τής τυφλής πίστης- «Πίστευε και μη ερεύνα», στα «ιερά» κείμενα τού Χριστιανισμού. Ο δε θεολόγος και καθηγητής Φιλοσοφίας, Χρήστος Γιανναράς, υποστηρίζει πως η συγκεκριμένη έκφραση αποτελεί «ένα σύνθημα άγνωστης προέλευσης» (Αλφαβητάρι τής πίστης, σελ. 25).

Επειδή λοιπόν, οι Ιουδαίοχριστιανοί στην προσπάθειά τους να θολώσουν τα νερά, όταν δεν παίζουν με τα κόμματα για να δώσουν το επιθυμητό σ' αυτούς νόημα («Πίστευε και μη, ερεύνα»*), αντιπαραβάλλουν την ρήση «Ερευνάτε τας γραφάς»** (Κατά Ιωάννην, 5: 39), ως ακλόνητο θεολογικό επιχείρημα προτροπής προς στην έρευνα (λες και η εβραϊκή Βίβλος είναι το μοναδικό πεδίο έρευνας στον κόσμο), θα κάνουμε αυτό ακριβώς που προτείνουν: Θα ερευνήσουμε «τας γραφάς» και τα «πατερικά» κείμενα (εκτός κι αν τα «πατερικά» κείμενα απορρίπτονται κατά περίπτωση), για να δούμε αν τεκμηριώνεται ή όχι το «Πίστευε και μη ερεύνα» ...

[* Το ρήμα «Πίστευε» έχει προστακτικό τόνο και η διάζευξη που επιχειρείται με την τοποθέτηση τού κόμματος μετά το «μη», είναι συντακτικά αδόκιμη. Θα έπρεπε να είναι «Πιστεύεις ή μη, ερεύνα». Βέβαια, το λάθος αυτό, δεν γίνεται μόνο από τούς απολογητές...]

[** Το ρήμα «Ερευνάτε» δεν έχει προστακτικό τόνο, αλλά γίνεται απλά μια διαπίστωση, η οποία καθίσταται σαφής με την ανάγνωση και τού υπόλοιπου κειμένου: «Ερευνάτε τις γραφές, επειδή εσείς νομίζετε ότι μέσα σ' αυτές έχετε αιώνια ζωή...».]

«Να εμπιστεύεσαι τον Κύριό σου με όλη σου την καρδιά και να μη στηρίζεις στη δική σου κατανόηση».

(Παροιμίες, 3: 5)

«Μακάριοι όσοι δεν είδαν, και πίστεψαν».

(Κατά Ιωάννην, 20: 29)

«Περπατάμε με βάση την πίστη, όχι με βάση τα όσα βλέπουμε».

(Προς Κορινθίους Β', 5: 7)

«Πίστευε τω θαύματι και μη ερέυνα λογισμοίς το γενόμενον».

(Επίσκοπος Αγκύρας, Θεόδοτος - Γ' Οικουμενική Σύνοδος, «Εις την γένναν τού Σωτήρος», Έφεσος 431)

«Πίστευε εις πατέρα, μη ερευνήσεις δε το πράγμα».

(Αθανάσιος Θεολόγος, «Quaestiones ad Antiochum»)

«Πιστευέτω και μη λεγέτω: “Διά τι ούτως και μη ούτως;”. Ίνα μη τοιαύτα διαλογιζόμενος, άρξηται με λετάν και λέγειν: “Πού ουν έστιν ο Θεός, και πώς έστι;”».

(Αθανάσιος Θεολόγος, «Epistulae quattuor ad Serapionem»)

«Πιστεύω, ουκ ερευνώ... Ου διώκω το ακατάληπτον... Ου μετρώ το αμέτρητον...».

(Ιωάννης Χρυσόστομος, «Εις την παραβολήν περί συκής»)

«Πίστει δέξαι, άνθρωπε, και μη αμφέβαλλε τοις λογιζομένοις, μη αμφίβαλλε τοις παρὰ τών πατέρων δεδοκιμασμένοις, αλλά φοβού, και ανεξετάστως πίστευσον. Μάλλον μεν ουν πίστευε, και μη πολυπραγμόνει».

(Ιωάννης Χρυσόστομος, «Oratio de hyrapante»)

«Πίστευε, μη ερευνών...».

(Εφραίμ ο Σύρος, «Περί τούς καταζητούντας τού Υιού την φύσιν»)

«Πίστευσον αδιστάκτως...».

(Όσιος Ισαάκ ο Σύρος, «Λόγος Γ': Περί αναχωρήσεως»)

Επιπροσθέτως, από τα πρωτοχριστιανικά χρόνια, το δόγμα αυτό είναι γνωστό και το επιβεβαιώνει σχολιάζοντάς το αναλόγως και ο Έλληνας φιλόσοφος Κέλσος στο «Κατά χριστιανών» («Μη εξέταζε, αλλά πίστευσον»), το οποίο παράθεσε ο χριστιανός απολογητής Ωριγένης στο «Κατά Κέλσου».